

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Wstęp	17
Rozdział I	
Geneza i istota transakcji wewnątrzwspólnotowych	21
I. Transakcje wewnątrzwspólnotowe – uwagi terminologiczne	21
II. Obrót towarowy pomiędzy państwami UE – zasada pochodzenia a zasada przeznaczenia	22
III. Zasada kraju pochodzenia jako system docelowy (definitywny)	23
IV. System przejściowy (obecny) i jego założenia	25
Rozdział II	
Wewnątrzwspólnotowa dostawa towarów	28
I. Przesłanki obiektywne (merytoryczne) dostawy wewnątrzwspólnotowej	28
A. Kryteria dostawy wewnątrzwspólnotowej na tle dyrektywy 2006/112 (założenia)	28
B. Kryteria dostawy wewnątrzwspólnotowej na tle ustawy o VAT (ogólna charakterystyka)	30
C. Dostawa wewnątrzwspólnotowa jako dostawa odpłatna	31
D. Dostawa wewnątrzwspólnotowa jako dostawa nieodpłatna	32
E. Moment dostawy wewnątrzwspólnotowej – związek transportu z dostawą	37
F. Kryteria terytorialne na tle ustawy o VAT i polskiej praktyki podatkowej	38
G. Kradzież towaru podczas dostawy wewnątrzwspólnotowej	39
H. Naprawy gwarancyjne	41
I. Status dostawcy i nabywcy – system VIES	42
I.1. Specyfika statusu dostawcy i nabywcy	42
I.2. Mechanizm weryfikacji kontrahenta – system VIES	46
I.3. Weryfikacja kontrahenta – dwa sposoby weryfikacji	47
I.4. „Nieaktywny” status kontrahenta – zakres ochrony podatnika (weryfikacja samodzielna)	50
J. Dostawa wewnątrzwspólnotowa czy świadczenie usług? – zarys problemu	53

II.	Przesłanki formalne dostawy wewnątrzwspólnotowej	54
A.	Prawo unijne oraz orzecznictwo TSUE	54
B.	Dowody potwierdzające dostawę wewnątrzwspólnotową na tle polskich regulacji	57
C.	Polska praktyka podatkowa a orzecznictwo TSUE	59
D.	Uchwała NSA i najnowsze orzecznictwo	62
E.	Brak dowodów potwierdzających fakt dokonania dostawy wewnątrzwspólnotowej – tymczasowy (przejściowy) brak dowodów	65
F.	Definitywny brak dowodów potwierdzających fakt dokonania dostawy wewnątrzwspólnotowej	68
III.	Zakres ochrony praw podatnika dokonującego WDT – zastosowanie zwolnienia (stawki 0% VAT)	69
A.	Prawo do zastosowania zwolnienia (stawki 0% VAT)	69
B.	Sprawa <i>Teleos</i>	70
C.	Sprawa <i>Netto Supermarkt</i> – ocena niemieckiej klauzuli chroniącej podatnika działającego w dobrej wierze	71
D.	Najnowsze orzecznictwo TSUE	74
E.	Polska praktyka podatkowa	74
IV.	Uszlachetnianie towarów i wywóz do innego kraju UE – przypadek szczególny WDT	75
A.	Podstawa prawna	75
B.	Kryteria formalne	76
V.	Wewnątrzwspólnotowe przemieszczenie własnych towarów	77
A.	Istota tzw. przemieszczenia nietransakcyjnego	77
B.	Przemieszczenie wewnątrzwspólnotowe na tle polskich regulacji	78
VI.	Wewnątrzwspólnotowe przemieszczenie własnych towarów w przypadku, gdy procedura eksportu nie rozpoczyna się w polskim urzędzie celnym?	80
A.	Geneza problemu – spór o definicję eksportu	80
B.	Eksport towarów na tle prawa unijnego a prawo polskie	81
C.	Niespójne stanowisko sądownictwa administracyjnego	83
D.	Uchwała NSA z dnia 25 czerwca 2012 r.	84
VII.	Czynności nieuznawane za wewnątrzwspólnotowe przemieszczenie towarów	85
A.	Geneza wyłączeń	85
B.	Dostawa wraz z instalacją i montażem	86
C.	Sprzedaż wysyłkowa	88
D.	Przemieszczenie na pokładach statków, samolotów lub pociągów	88
E.	Przemieszczenie w celu dokonania eksportu	89
F.	Przemieszczenie w celu dokonania dostawy wewnątrzwspólnotowej	91
G.	Wykonanie usługi na przemieszczonych towarach	92
H.	Świadczenie usług za pomocą przemieszczonych towarów	93

I. Szczególne obowiązki ewidencyjne przy czasowych przemieszczeniach	94
VIII. Obowiązek podatkowy w dostawie wewnątrzwspólnotowej	95
A. Obowiązek podatkowy z tytułu WDT – reguła ogólna	95
B. Moment wystawienia faktury – pierwsza reguła szczególna	96
C. Zaliczki	98
D. Obowiązek podatkowy – ustanie okoliczności uzasadniających zastosowanie wyłączeń	100
IX. Podstawa opodatkowania	101
A. Brak regulacji szczególnych – zastosowanie reguł ogólnych	101
B. Elementy (składniki) podstawy opodatkowania	102
C. Zaliczki	104
D. Zabezpieczenie umowy: kaucje gwarancyjne	105
E. Cena nabycia/ koszt wytworzenia jako podstawa opodatkowania	106
E.1. Dostawa nieodpłatna	106
E.2. Przemieszczenie wewnątrzwspólnotowe	107
F. Magazyn konsygnacyjny – reguły ogólne	108
G. Korekta podstawy opodatkowania z tytułu WDT	108
G.1. Wprowadzenie	108
G.2. Korekta <i>in plus</i>	108
G.3. Korekta <i>in minus</i>	111
H. Kursy walut	113
H.1. Sposób przeliczania	113
H.2. Korekty podstawy opodatkowania a kurs waluty	114
X. Dokumentacja i ewidencja WDT	115
A. Faktura VAT a dostawa wewnątrzwspólnotowa	115
B. WDT jako dostawa nieodpłatna – dokumentacja i ewidencja ...	117
C. Ewidencja podatnika	118
D. Deklaracje	120
E. Informacje podsumowujące	121
F. Samofakturowanie (<i>selfbilling</i>) w ramach transakcji wewnątrzwspólnotowych – WDT	122

Rozdział III

Wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów	128
I. Wprowadzenie – istota WNT	128
II. Pojęcie i zakres nabycia wewnątrzwspólnotowego	129
A. Pojęcie WNT na gruncie dyrektywy 2006/112 i ustawy o VAT	129
B. Zakup potwierdzony paragonem fiskalnym a WNT	130
C. Odpłatność jako cecha WNT	132
D. Kryteria podmiotowe	133
III. Miejsce świadczenia przy wewnątrzwspólnotowym nabyciu towarów	133
IV. Wyłączenia podmiotowe – brak wystąpienia WNT z uwagi na status nabywcy/ dostawcy	135
A. Istota wyłączeń określonych w art. 10 ustawy o VAT	135

B.	Wyłączenie dla nabyć określonych towarów, których import jest zwolniony lub dostawa opodatkowana jest wg stawki 0% .	136
C.	Wyłączenie z uwagi na status nabywcy – granica 50.000 zł	138
C.1.	Uwagi wprowadzające	138
C.2.	Kalkulacja limitu 50.000 zł	139
C.3.	Rolnicy ryczałtowi	140
C.4.	Podatnicy wykonujący jedynie czynności inne niż opodatkowane (brak prawa do odliczenia)	141
C.5.	Podatnicy zwolnieni podmiotowo	142
C.6.	Osoby prawne niebędące podatnikami	142
C.7.	Ewidencja	143
D.	Wyłączenia z uwagi na status dostawcy	143
E.	Prawo wyboru opodatkowania (prawo opcji)	145
V.	Wewnątrzwspólnotowe przemieszczenie towarów jako WNT (przemieszczenie nietransakcyjne)	148
A.	Przemieszczenie nietransakcyjne jako WNT – pojęcie i kryteria	148
B.	Przemieszczenie towarów – fikcja WNT	149
VI.	Import towarów i ich następce przemieszczenie na terytorium Polski	152
A.	Korzyści wynikające z zastosowania procedury celnej 42 i jej specyfika	152
B.	Podstawy prawne i mechanizm działania	153
C.	Rozliczenie nabycia przez polskiego podatnika – wątpliwości ewidencyjne	155
VII.	Wyłączenia przedmiotowe	158
A.	Charakter i cel wyłączeń określonych w art. 12 ustawy o VAT	158
B.	Montaż i instalacja	159
C.	Przemieszczenie w ramach sprzedaży wysyłkowej	160
D.	Przemieszczenie na pokładach statków, samolotów lub pociągów	161
E.	Przemieszczenie w celu dokonania eksportu towarów	161
F.	Przemieszczenie w celu dokonania dostawy wewnątrzwspólnotowej	163
G.	Przemieszczenie w celu wykonania usługi	165
H.	Przemieszczenie w celu świadczenia usług	169
I.	Pozostałe przypadki	171
J.	Opodatkowanie w przypadku braku spełniania kryteriów z art. 12 ust. 1 ustawy o VAT	171
VIII.	Zwolnione z opodatkowania nabycie wewnątrzwspólnotowe	172
A.	Istota zwolnienia i regulacje dyrektywy 2006/112	172
B.	Zwolnienie na tle przepisów krajowych	172
C.	Zwolnienia z rozporządzenia	173
IX.	Obowiązek podatkowy	175
A.	Zasada ogólna i jej znaczenie	175
B.	Faktura VAT wystawiona przez kontrahenta unijnego	176
C.	Zaliczki na poczet WNT	177

D.	Wewnątrzwspólnotowe przemieszczenie własnych towarów – brak spełnienia kryteriów wyłączających z opodatkowania (art. 12 ust. 1 ustawy o VAT)	179
E.	Nabycie nowych środków transportu	179
F.	Magazyn konsygnacyjny	179
G.	Transakcje wewnątrzwspólnotowe a zmiana stawki VAT – regulacje przejściowe	179
X.	Podstawa opodatkowania w wewnątrzwspólnotowym nabyciu towarów	180
A.	Wprowadzenie – istota podstawy opodatkowania	180
B.	WNT – podstawa opodatkowania na tle ustawy o VAT	181
C.	Kwoty zwiększające podstawę opodatkowania	182
D.	Pomniejszenie podstawy opodatkowania	186
D.1.	Odpowiednie stosowanie art. 29 ust. 4 ustawy o VAT	186
D.2.	Noty kredytowe (<i>credit note</i> / <i>Gutschrift</i>) – premia pieniężna jako rabat?	188
D.3.	Akcyza	190
E.	Podstawa opodatkowania w ramach procedury 42xx	191
F.	Wewnątrzwspólnotowe przemieszczenie towarów na terytorium Polski	192
G.	Magazyn konsygnacyjny	194
H.	Korekta podstawy opodatkowania – moment ujęcia korekty/ ewidencja	194
H.1.	Uwagi wprowadzające	194
H.2.	Korekta <i>in plus</i>	195
H.3.	Korekta <i>in minus</i>	197
I.	Kurs walutowy w przypadku WNT	198
I.1.	Kurs walutowy a WNT – zasady ogólne	198
I.2.	Kurs walutowy w ramach nabycia w oparciu o procedurę 42xx	200
I.3.	Kurs walutowy a zaliczki	200
I.4.	Kurs walutowy a korekty podstawy opodatkowania	201
XI.	Dokumentacja i ewidencja WNT	203
A.	Faktura wewnętrzna	203
B.	Deklaracje i informacje podsumowujące	204
C.	Samofakturowanie w ramach WNT	205

Rozdział IV

Transakcje łańcuchowe i transakcje trójstronne	208
I. Transakcje łańcuchowe w obrocie krajowym	208
A. Transakcje łańcuchowe a dyrektywa 2006/112	208
B. Definicja transakcji łańcuchowej – art. 7 ust. 8 ustawy o VAT ...	209
B.1. Geneza i istota regulacji	209
B.2. Dostawa towarów w ramach transakcji łańcuchowej	210
B.3. Warunek bezpośredniego wydania towaru ostatniemu w kolejności nabywcy	211

II.	Transakcje łańcuchowe w obrocie wewnątrzwspólnotowym	216
A.	Miejsce dostawy w ramach transakcji łańcuchowej – uwagi ogólne	216
B.	Dostawa transportowa (ruchoma) – art. 22 ust. 2 ustawy o VAT	217
C.	Dostawy nietransportowe (nieruchome) – art. 22 ust. 3 ustawy o VAT	218
D.	Transakcje łańcuchowe – orzecznictwo TSUE a polskie regulacje	221
D.1.	Sprawa <i>EMAG Handel Eder OHG</i> – pierwsze wnioski	221
D.2.	Sprawa <i>Euro Tyre Holding</i>	222
E.	Dostawa i nabycie wewnątrzwspólnotowe w ramach transakcji łańcuchowych – wnioski i przykłady	223
III.	Transakcje łańcuchowe z udziałem krajów trzecich	228
A.	Specyfika transakcji z udziałem krajów trzecich/ podatników z krajów trzecich	228
B.	Eksport towarów w ramach transakcji łańcuchowej	229
B.1.	Eksport bezpośredni i eksport pośredni a transakcje łańcuchowe	229
B.2.	Identyfikacja eksportu w ramach transakcji łańcuchowej	230
B.3.	Eksport towarów w ramach transakcji łańcuchowej – orzecznictwo TSUE a zagwarantowanie zwolnienia dla eksportu towarów	232
B.4.	Wnioski	234
C.	Import towarów w ramach transakcji łańcuchowej	234
C.1.	Wprowadzenie	234
C.2.	Artykuł 22 ust. 4 ustawy o VAT – <i>lex specialis</i>	235
C.3.	Zastosowanie reguł ogólnych <i>versus</i> art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o VAT	236
D.	Udział kraju trzeciego w transakcji łańcuchowej – brak eksportu i importu	238
IV.	Transakcje łańcuchowe z udziałem nie-podatników	240
V.	Transakcje trójstronne	241
A.	Definicja i regulacja dyrektywy 2006/112	241
B.	Transakcje trójstronne w polskich regulacjach	242
C.	Obowiązki polskiego podatnika w transakcji trójstronnej	246
D.	Artykuł 137 – uchylony z dniem 1 grudnia 2008 r.	248
E.	Transakcje trójstronne – przypadek szczególny czterech podatników w łańcuchu	250

Rozdział V

Magazyn konsygnacyjny	252
I. Magazyn konsygnacyjny a <i>call-off stock</i> – pojęcie i praktyka państw UE	252
A. Definicja i uwagi terminologiczne	252
B. Magazyny konsygnacyjne na tle prawa unijnego i praktyki państw UE	253

II.	Skutki przemieszczenia towarów w ramach magazynu konsygnacyjnego – brak zastosowania uproszczenia (reguły ogólne)	255
A.	Przemieszczenie towarów do magazynu na terytorium RP	255
B.	Dostawa do zagranicznego magazynu – problemy ewidencyjne	255
C.	Dostawy w oparciu o magazyn konsygnacyjny do dnia 1 grudnia 2008 r.	256
III.	Magazyn konsygnacyjny – funkcjonowanie uproszczenia na tle ustawy o VAT	258
A.	Definicja legalna magazynu konsygnacyjnego	258
B.	Rozpoznanie WNT przez prowadzącego magazyn	259
C.	Magazyn konsygnacyjny – obowiązek podatkowy z tytułu WNT	260
D.	Warunki formalne	260
E.	Powrotne przemieszczenie i jego skutki	264
F.	Dostawy do zagranicznego magazynu konsygnacyjnego	264
G.	Podsumowanie i wnioski	265

Rozdział VI

Prawo do odliczenia podatku naliczonego w ramach transakcji

	wewnątrzwspólnotowych	266
I.	Uwagi wprowadzające – prawo do odliczenia podatku naliczonego i jego zakres	266
A.	Prawo do odliczenia jako przejaw neutralności VAT	266
B.	Związek podatku naliczonego ze sprzedażą opodatkowaną – orzecznictwo TSUE	267
C.	Związek zakupów ze sprzedażą opodatkowaną	268
II.	Transakcje wewnątrzwspólnotowe a prawo do odliczenia i jego zakres	270
A.	Dostawa wewnątrzwspólnotowa jako dostawa opodatkowana VAT	270
B.	WNT – prawo do odliczenia (VAT należny = VAT naliczony jako zasada)	272
III.	Wyłączenia i ograniczenia w prawie do odliczenia	273
A.	Istota wyłączeń/ ograniczeń w prawie do odliczenia – klauzula stałości	273
B.	Aktualny zakres wyłączeń w prawie do odliczenia na tle ustawy o VAT	275
IV.	Ograniczenie w prawie do odliczenia w przypadku nabycia samochodów osobowych i innych pojazdów samochodowych	276
A.	Samochody osobowe – regulacje dyrektywy 2006/112 a praktyka państw UE	276
B.	Regulacje polskie po wejściu do UE w 2004 r. (sprawa <i>Magoora</i>)	278
C.	Regulacje przejściowe – decyzja Rady UE	280

D. Wyłączenie opodatkowania prywatnego użytkowania jako konsekwencja ograniczonego prawa do odliczenia	285
E. Prywatne użytkowanie – problem podstawy opodatkowania ..	287
F. Sprawa <i>T.G. van Laarhoven</i> – pytania o zgodność ograniczeń w prawie do odliczenia z prawem unijnym	289

Aneks

Projekt Ministra Finansów z dnia 10 sierpnia 2012 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz o zmianie niektórych innych ustaw, wraz z uzasadnieniem – zaakceptowany przez Stały Komitet Rady Ministrów w dniu 20 września 2012 r. (w zakresie, w jakim dotyczy transakcji wewnątrzwspólnotowych)	291
---	------------

Wykaz przywołanych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	301
--	------------

Bibliografia	303
---------------------------	------------